

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την «Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Ταμείου για τους Πρόσφυγες για την περίοδο 2005-2010»

[COM(2004) 102 τελικό — 2004/0032 (CNS)]

(2004/C 241/10)

Στις 23 Φεβρουαρίου 2004, και σύμφωνα με το άρθρο 262 της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα «Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα των πολιτών» στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, κατάρτισε τη γνωμοδότησή του στις 5 Μαΐου 2004 (εισηγήτρια: η κ. CAS-SINA).

Κατά την 409η σύνοδο ολομέλειας της 2ας Ιουνίου 2004, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 184 ψήφους υπέρ, 3 κατά και 12 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Εισαγωγή

1.1. Στις 28 Σεπτεμβρίου 2000, το Συμβούλιο υιοθέτησε την απόφαση 2000/596/ΕΚ με την οποία θεσπίζεται το Ευρωπαϊκό Ταμείο για τους Πρόσφυγες για την περίοδο 2000/2005 (στο εξής ΕΤΠ Ι). Ο προϋπολογισμός του ανερχόταν σε 36 εκατομμύρια ευρώ για περίοδο 5 ετών. Το πρόγραμμα αποτελούσε έναν πρώτο εξορθολογισμό και την απαραίτητη διάρθρωση για τις δράσεις που χρηματοδοτήθηκαν από ετήσια κονδύλια του προϋπολογισμού ήδη από το 1997, κυρίως υπό την ώθηση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου⁽¹⁾. Η ΕΟΚΕ είχε επικροτήσει τότε τη σχετική πρόταση απόφασης⁽²⁾.

1.2. Σε λίγο περισσότερο από έναν χρόνο πριν από τη λήξη της προθεσμίας της 31ης Δεκεμβρίου 2004 (που καλύπτει την περίοδο λειτουργίας του ΕΤΠ Ι), η Επιτροπή προχώρησε σε ανάλυση της αποκτηθείσας εμπειρίας στα κράτη μέλη και στο κοινοτικό επίπεδο κατά τη διάρκεια εφαρμογής του ΕΤΠ Ι, διοργάνωσε μια Διάσκεψη αξιολόγησης⁽³⁾ και εκπόνησε μελέτη αντικτύπου⁽⁴⁾ ενόψει της πρότασης για τη νέα φάση του προγράμματος. Στην αξιολόγηση λήφθηκαν επίσης υπόψη οι επιπτώσεις και οι συνέργιες με άλλες δράσεις και κοινοτικά προγράμματα⁽⁵⁾.

1.3. Με βάση τη συνολική και ώριμη πείρα της στον τομέα αυτό, η Επιτροπή πρότεινε στις 12 Φεβρουαρίου 2004, την «Απόφαση του Συμβουλίου για τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Ταμείου για τους Πρόσφυγες για την περίοδο 2005–2010» που αποτελεί και το αντικείμενο της παρούσας γνωμοδότησης.

⁽¹⁾ Εισηγητής ο κ. Gérard Deprez.

⁽²⁾ ΕΕ C 168 της 16.6.2000 (εισηγήτρια: η κα zu EULENBURG).

⁽³⁾ 30 και 31 Οκτωβρίου 2003.

⁽⁴⁾ SEC(2004) 161/COM (2004) 102 τελικό της 12ης Φεβρουαρίου 2004 — «Έγγραφο εργασίας της Επιτροπής — Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για τη σύσταση Ευρωπαϊκού Ταμείου για τους Πρόσφυγες για την περίοδο 2005-2010 — Εκτεταμένη αξιολόγηση αντίκτυπου».

⁽⁵⁾ Συγκεκριμένα τα κονδύλια του προϋπολογισμού που κατά το 2003 και 2004, χρηματοδότησαν πρότυπα σχέδια κοινωνικής ένταξης· η πρόταση για τη σύσταση υπηρεσίας εξωτερικών συνόρων· η χρησιμοποίηση του προγράμματος EQUAL για την επαγγελματική ένταξη των αιτούντων κ.λπ.

2. Κύρια σημεία της πρότασης της Επιτροπής

2.1. Η Επιτροπή προτείνει τη σύσταση Ταμείου (ΕΤΠ ΙΙ) με προϋπολογισμό 687 εκατομμύρια ευρώ για περίοδο 6 ετών, με σκοπό τη στήριξη των ενεργειών των κρατών μελών για την υποδοχή, την κοινωνική ένταξη και τον εκούσιο επαναπατρισμό των πολιτών τρίτων χωρών ή των απάτριδων που απολάβουν του καθεστώτος του πρόσφυγα⁽⁶⁾, ή που απολαμβάνουν το καθεστώς διεθνούς προστασίας (στα πλαίσια των διατάξεων περί επαναπατρισμού), ή που απολάβουν μιας μορφής επικουρικής προστασίας ή που έχουν ζητήσει μια από τις παραπάνω μορφές προστασίας ή που τελούν σε καθεστώς προσωρινής προστασίας⁽⁷⁾.

2.2. Επιλέξιμες ενέργειες. Οι επιλέξιμες ενέργειες που θα συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠ ΙΙ στα κράτη μέλη καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα στους τομείς της υποδοχής, της κοινωνικής ένταξης και του εκούσιου επαναπατρισμού. Συγκεκριμένα θα συγχρηματοδοτούνται οι ενέργειες σχετικά με τις υποδομές υποδοχής, τις υλικές ιατρικές και ψυχολογικές ενισχύσεις, την κοινωνική και διοικητική βοήθεια, την γλωσσολογική υποστήριξη, την εκπαίδευση και την κατάρτιση καθώς και την ένταξη στην εργασία, τη βελτίωση των διαδικασιών υποδοχής, την υιοθέτηση των αξιών που προβλέπονται στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την προώθηση της ενημέρωσης του τοπικού πληθυσμού και της πολιτικής και πολιτιστικής συμμετοχής των δικαιούχων, την προαγωγή της αυτονομίας των τελικών δικαιούχων, τις ενέργειες για τη συμμετοχή των τοπικών αρχών, των ΜΚΟ και των πολιτών, την ενημέρωση και την παροχή συμβουλών για τον επαναπατρισμό και την παροχή βοήθειας για την επανένταξη στις χώρες καταγωγής.

2.2.1. Σε περίπτωση εφαρμογής των μηχανισμών προσωρινής προστασίας, μπορούν να συγχρηματοδοτηθούν και τα έκτακτα μέτρα (έως το 80 % του κόστους) για την υποδοχή, τη στέγαση, τη διαβίωση, την ιατρική και ψυχολογική περίθαλψη, τα έξοδα προσωπικού και διοίκησης καθώς και τις δαπάνες επιμελητείας και μεταφοράς.

⁽⁶⁾ Σύμφωνα με το καθεστώς που ορίζεται από τη Συνθήκη της Γενεύης της 28ης Ιουλίου 1951 όπως τροποποιήθηκε από το Πρωτόκολλο της 31ης Ιανουαρίου 1967.

⁽⁷⁾ Σύμφωνα με την οδηγία 2001/55/ΕΚ.

2.2.2. Το 10 % του προϋπολογισμού του ΕΤΠ II προορίζεται για κοινοτικές ενέργειες, τις οποίες διαχειρίζεται απευθείας η Επιτροπή και σκοπός των οποίων είναι η χρηματοδότηση κοινοτικών συνεργασιών, η δικτύωση των εμπειριών, η εφαρμογή καινοτόμων πρότυπων σχεδίων, η έρευνα και χρησιμοποίηση των νέων τεχνολογιών που εφαρμόζονται στους πρόσφυγες και η διαχείριση των ενεργειών που αναλαμβάνονται προς το συμφέρον τους.

2.3. Η εφαρμογή του ΕΤΠ II. Η εφαρμογή του ΕΤΠ II βασίζεται στην κοινή ευθύνη των κρατών μελών και της Επιτροπής:

2.3.1. Η Επιτροπή προσδιορίζει τις κατευθυντήριες γραμμές για τα ετήσια προγράμματα, επαληθεύει την ύπαρξη και την καλή λειτουργία των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου των κρατών μελών και διασφαλίζει την εφαρμογή των κοινοτικών μέτρων. Η Επιτροπή επικουρείται από μια επιτροπή βάσει της οδηγίας 1999/468/ΕΚ.

2.3.2. Τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα για την εφαρμογή των εθνικών ενεργειών. Διορίζουν μια «Αρμόδια Αρχή» που έχει νομική προσωπικότητα και ικανότητα διαχείρισης, είναι βασικά αρμόδια για τον δημοσιονομικό έλεγχο των ενεργειών και συνεργάζονται με την Επιτροπή για τη συλλογή των στατιστικών στοιχείων.

2.3.3. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή διασφαλίζουν τη διάδοση των αποτελεσμάτων, εγγυώνται τη διαφάνεια και επιδιώκουν τη σφαιρική συνοχή και συμπληρωματικότητα με τα λοιπά μέσα και τις κατάλληλες ενέργειες.

2.4. Προγραμματισμός. Προβλέπονται δύο περίοδοι πολυετούς προγραμματισμού (2005/2007 και 2008/2010). Τα κράτη μέλη υποβάλλουν τα σχέδια τριετούς προγράμματος στην Επιτροπή και η Επιτροπή εγκρίνει εντός 3 μηνών, αφού ελέγξει τη συνοχή τους με τις κατευθυντήριες γραμμές, μέσω της διαδικασίας της επιτροπής. Τα πολυετή προγράμματα εφαρμόζονται μέσω ετησίων προγραμμάτων.

2.5. Κατανομή των πόρων. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει το σταθερό ποσό των 300 χιλιάδων ευρώ ετησίως, ποσό το οποίο για τα νέα κράτη μέλη έχει ορισθεί σε 500 χιλιάδες ευρώ για τα 3 πρώτα έτη.

2.5.1. Το υπόλοιπο των διαθέσιμων ετήσιων πόρων κατανέμεται μεταξύ των κρατών μελών ανάλογα με το 35 % του αριθμού των ατόμων τα οποία κατά τα προηγούμενα τρία έτη έγιναν δεκτά υπό το καθεστώς του πρόσφυγα, με βάση μια διεθνή προστασία στο πλαίσιο μηχανισμού επανεγκατάστασης ή μιας επικουρικής προστασίας. Το ποσοστό 65 % εφαρμόζεται στα άτομα που κατά τα προη-

γόμενα 3 έτη υπέβαλαν αίτηση ασυλίας ή έγιναν δεκτά με προσωρινή προστασία. Ένα μέρος της ετήσιας χορήγησης μπορεί να διατίθεται για την κάλυψη των δαπανών τεχνικής και διοικητικής βοήθειας. Η χρηματοδοτική συμμετοχή του ταμείου λαμβάνει τη μορφή μη επιστρεπτέων επιχορηγήσεων, σε περίπτωση όμως που διαπιστωθεί κακή χρήση τότε επιβάλλεται η επιστροφή του ποσού με τόκους υπερημερίας βάσει του επιτοκίου που εφαρμόζεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) προσαυξημένου κατά 3,5 %. Προκειμένου να λάβουν τα υπόλοιπα ποσά της συγχρηματοδότησης μετά την προχρηματοδότηση κατά την έναρξη του προγράμματος, τα κράτη μέλη υποβάλλουν έκθεση εκτέλεσης και δηλώσεις τελικών δαπανών που έχουν επικυρωθεί από μια υπηρεσία ανεξάρτητη από την αρμόδια αρχή.

2.5.2. Η κοινοτική συμβολή για τις ενέργειες των κρατών μελών δεν υπερβαίνει το 50 % του συνολικού κόστους. Σε περίπτωση καινοτόμων ή διακρατικών ενεργειών το ποσό αυτό μπορεί να ανέλθει σε 60 % και 75 % για τα κράτη μέλη που είναι δικαιούχοι του Ταμείου Συνοχής.

2.6. Αξιολόγηση. Η Επιτροπή θα υποβάλει μια πρώτη ενδιάμεση έκθεση το αργότερο στις 30 Απριλίου 2007 και μια δεύτερη ενδιάμεση έκθεση το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2009. Και έως τις 31 Δεκεμβρίου 2012, σχετική εκ των υστέρων αξιολόγηση.

3. Παρατηρήσεις

3.1. Η ΕΟΚΕ θεωρεί σε γενικές γραμμές πολύ θετική την πρόταση της Επιτροπής και τονίζει ότι το ΕΤΠ II μπορεί να αποτελέσει σημαντικό βήμα για την υλοποίηση τόσο του Τίτλου IV της Συνθήκης που αφορά το δικαίωμα ασυλίας όσο και των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Tampere, καθώς και των άλλων Συμβουλίων που προσδιόρισαν τις κατευθύνσεις και τις λεπτομέρειες εφαρμογής της πολιτικής σχετικά με τις θεωρήσεις, την ασυλία και τη μετανάστευση. Η μη εφαρμογή των αποφάσεων αυτών ή οι συμφωνίες που συνήψε το Συμβούλιο για θέματα που αποδυναμώνουν την αρχική πρόταση και διατηρούν τη δυνατότητα ευρέων κανονιστικών διαφορών στα κράτη μέλη, θα καταστήσουν πιθανώς λιγότερο αποτελεσματικό το Ταμείο. Η ΕΟΚΕ σημειώνει με δυσάρεσκα ότι η οδηγία για το περιεχόμενο του καθεστώτος του πρόσφυγα, που υιοθετήθηκε πρόσφατα ⁽¹⁾ από το Συμβούλιο απέχει ως προς το περιεχόμενο τόσο από αυτό που πρότεινε η Επιτροπή ⁽²⁾, όσο και αυτό που ευχόταν και αιτείτο η ΕΟΚΕ στη γνωμοδότησή της ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Υιοθετήθηκε στις 29 Απριλίου 2004.

⁽²⁾ Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τη θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την ανανώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών και των απάτριδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους, ΕΕ C 51 E της 26.2.2002.

⁽³⁾ Βλέπε γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ στην ΕΕ C 221 της 17.9.2002 (εισηγήτρια: η κα Le Nouail-Marlière).

3.1.1. Βεβαίως, η σημασία του προγράμματος δεν συνοψίζεται στην υπενθύμιση ότι περίπου 400 χιλιάδες ετησίως ζητούν άσυλο⁽¹⁾ και ότι αποτελούν μια ανθρώπινη πραγματικότητα που έχει υποφέρει πολύ και στην οποία πρέπει να παρασχεθεί αλληλεγγύη, υλική, ηθική και ψυχολογική στήριξη, αξιοπρεπής υποδοχή, κατάλληλες υπηρεσίες, διαφανείς και αποτελεσματικές διαδικασίες καθώς και η ευκαιρία της ενεργούς ένταξής τους, μέσω εργασίας ή άσκησης δραστηριότητας, στο κοινοτικό κοινωνικό πλαίσιο και σε περίπτωση που εκδηλωθεί η βούληση επιστροφής, μια επανεγκατάσταση χωρίς κινδύνους.

3.2. Η αύξηση του προϋπολογισμού σε σύγκριση με τον προϋπολογισμό του ΕΤΠ Ι (687 εκατομμύρια ευρώ για περίοδο 6 ετών, σε σύγκριση με 36 εκατομμύρια ευρώ για περίοδο 5 ετών του προηγούμενου προγράμματος) φαίνεται σημαντική, αλλά η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει ότι το ΕΤΠ Ι διέθετε πολύ περιορισμένο προϋπολογισμό σε σχέση με τις πραγματικές ανάγκες των προσφύγων και σημειώνει με ικανοποίηση ότι, στην πρόταση για τις οικονομικές προοπτικές 2007/2013, το κεφάλαιο σχετικά με την ασφάλεια, τη δικαιοσύνη, τις μεταναστεύσεις και το άσυλο έχει ιδιαίτερη προτεραιότητα και θα του αφιερωθούν προοδευτικά όλο και περισσότεροι πόροι. Συνεπώς, ο προϋπολογισμός του ΕΤΠ ΙΙ εμπίπτει στην προοπτική αυτή.

3.2.1. Το ΕΤΠ ΙΙ αποτελεί αφενός, την απαραίτητη προσπάθεια για την υλοποίηση μιας σημαντικής πολιτικής και, αφετέρου, καταδεικνύει την επίγνωση που έχουν τα κοινοτικά όργανα ότι τα προβλήματα που συνδέονται με τον Τίτλο ΙV της Συνθήκης δεν μπορούν να επιλυθούν χωρίς την πλήρη συνυπευθυνότητα όλων των φορέων. Οι ενέργειες με ορθό στρατηγικό σχεδιασμό, επιμελώς υλοποιημένες και υποστηριγμένες από την κοινωνία του πολίτη και της τοπικής αυτοδιοίκησης βοηθούν πραγματικά στην σταθεροποίηση των δικαιωμάτων, μέσω και μηχανισμών για την εφαρμογή μιας κοινής πολιτικής στον τομέα του ασύλου. Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει ότι η εφαρμογή του ΕΤΠ ΙΙ θα πρέπει να συμπληρώσει και ενισχύσει τα εθνικά μέτρα που έχουν ήδη ληφθεί και όχι να τα αντικαταστήσει όπως γινόταν μέχρι σήμερα. Συγκεκριμένα δεν θα πρέπει να μειωθεί αλλά να αυξηθεί και βελτιωθεί η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και των φορέων της κοινωνίας των πολιτών.

3.2.2. Το μέρος των πόρων για τις κοινοτικές ενέργειες αυξάνεται από 5 % για το ΕΤΠ Ι σε 10 % για το ΕΤΠ ΙΙ. Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει ότι, στη γνωμοδότησή της για το ΕΤΠ Ι, είχε ήδη ζητήσει το 10 % να προοριστεί για τις κοινοτικές ενέργειες και υπενθυμίζει ότι είναι απαραίτητο να εξασφαλιστεί τουλάχιστον το ποσοστό αυτό προκειμένου οι ενέργειες αυτές να επιτύχουν μεταξύ άλλων δύο σημαντικότερους στόχους: στήριξη της ανάπτυξης διακρατικών και καινοτόμων πρωτοβουλιών (και της οργανωμένης κοινωνίας και πολιτών επίσης) και παροχή επιχορήγησης για σπουδές, έρευνα και διενέργεια συγκρίσεων μεταξύ των κρατών μελών.

(1) Κατά τα τελευταία δύο έτη παρατηρείται μια μείωση των αφίξεων, είναι φανερό όμως ότι δεν μπορεί να αποκλεισθεί το ενδεχόμενο της επανάληψης των εισροών. Ας σημειωθεί ότι επειδή η καταγραφή των αφίξεων βασίζεται σε εθνικές μη εναρμονισμένες στατιστικές, οι προκύπτουσες τάσεις μπορεί να επηρεάσουν σε μεγάλο βαθμό τις διάφορες πολιτικές που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη και την δικαιοσύνη τους υλοποίηση.

3.3. Αλλά και η κατανομή μεταξύ των ενεργειών (υποδοχή, ένταξη και εκούσιος επαναπατρισμός) είναι ισορροπη και ανταποκρίνεται στη σημερινή κατάσταση των κρατών μελών και στο προβλεπόμενο μέλλον των εισροών αιτούντων άσυλο ή ατόμων που απολαύουν διαφόρων μορφών προστασίας. Η συγχρηματοδότηση, ανάλογα με τις 5 κατηγορίες στόχους, αντικατοπτρίζει τη σημερινή κατάσταση των κρατών μελών, όμως ο πολυετής προγραμματισμός με την ετήσια εκτέλεση των προγραμμάτων θα επιτρέψει και ενδεχόμενες προσαρμογές ενόψει απρόβλεπτων καταστάσεων. Η διαδικασία της επιτροπής επιπλέον θα επιτρέψει τη συλλογική παρακολούθηση της διαδικασίας εφαρμογής και θα ευνοήσει την διάδοση των ορθών πρακτικών και καινοτόμων δράσεων. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι είναι απαραίτητο σημαντικό μέρος των πόρων να διοχετευθεί για δράσεις υποδοχής και ενσωμάτωσης και εύχεται τα κράτη μέλη να μη θέσουν το βάρος στο πλαίσιο των πολυετών προγραμμάτων στις ενέργειες επαναπατρισμού.

3.3.1. Η ΕΟΚΕ εκτιμά ιδιαίτερα το ότι μεταξύ των μέτρων κοινωνικής ένταξης προβλέπεται και η ένταξη στην εργασία διότι η δυνατότητα αντιμετώπισης, ή ουσιαστικής συμβολής στην επιβίωση αυξάνει την εμπιστοσύνη και το αίσθημα του ανήκειν σε ένα κοινωνικό πλαίσιο. Επιπλέον αποφεύγονται έτσι οι εκτεταμένες περιοδοί αδράνειας και χαμηλών πόρων που ωθούν τους νέους κυρίως σε αντικανονικές δραστηριότητες στο όριο της παρανομίας. Η ΕΟΚΕ τονίζει συνεπώς ότι είναι απαραίτητο να παρασχεθούν συνθήκες εργασίας που επιτρέπουν στους τελικούς δικαιούχους του ΕΤΠ ΙΙ να αποτελέσουν ενεργό τμήμα των διαδικασιών και των δραστηριοτήτων που τους αφορούν. Δυστυχώς, η ΕΟΚΕ σημειώνει με λύπη της ότι η πρόσφατη απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με το καθεστώς του πρόσφυγα αφήνει στα κράτη μέλη τη διακριτική ευχέρεια να αποφασίσουν εάν θα εντάξουν ή όχι τους πρόσφυγες στην αγορά εργασίας και υπενθυμίζει ότι πάντοτε τονίζει στις γνωμοδοτήσεις της⁽²⁾ την ανάγκη να διευκολυνθεί η δραστηριότητα των ατόμων αυτών. Η ΕΟΚΕ θεωρεί τη συμμετοχή στην εργασία δικαίωμα ως προς το οποίο δεν νομιμοποιείται καμία διακριτική μεταχείριση.

3.3.2. Η ΕΟΚΕ πιστεύει επίσης ότι πρέπει να δοθεί μία ορισμένη προτεραιότητα στις δράσεις πολιτιστικής και ψυχολογικής κατάρτισης του διοικητικού προσωπικού και των οργάνων της τάξεως που εργάζονται με τους πρόσφυγες, τους αιτούντες άσυλο και τα άτομα που απολαύουν διαφόρων τύπων προστασίας. Αυτό είναι απαραίτητο για να καταπολεμηθεί η αρνητική εικόνα και τα στερεότυπα που πολύ συχνά προβάλλουν ο τύπος και τα μέσα επικοινωνίας όσον αφορά τους πρόσφυγες. Αλλά και οι ενέργειες που προάγουν το διάλογο και την αμοιβαία γνώση μεταξύ των παραδόσεων των εν λόγω ατόμων και των πολιτών των χωρών υποδοχής έχουν μεγάλη σημασία για την ένταξη και την κοινωνική συναίνεση που είναι απαραίτητη για την αποτελεσματική εφαρμογή του ΕΤΠ ΙΙ.

(2) Βλέπε γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ για την «Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για την υποδοχή των προσώπων που ζητούν άσυλο στα κράτη μέλη», σημείο 4.3 στην ΕΕ C 48 της 21.2.2002 (εισηγητής: ο κ. MENGOLZI) και γνωμοδότηση για την προαναφερθείσα πρόταση για το καθεστώς του πρόσφυγα, σημείο 3.7.1, στην ΕΕ C 221 της 17.9.2002 (εισηγήτρια: η κα LE NOUAILLIERE).

3.4. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πλήρη στρατηγική δόμηση της εφαρμογής του προγράμματος μέσω κατευθυντήριων γραμμών, πολυετών προγραμμάτων με ετήσια εκτέλεση, δύο ενδιάμεσες εκθέσεις της Επιτροπής και μία εκ των υστέρων έκθεση αξιολόγησης: Για τη διαδικασία αυτή απαιτείται η λογική που διέπει τους άλλους μηχανισμούς εφαρμογής που έχουν ήδη ενεργοποιηθεί μεταξύ των κρατών μελών και της Κοινότητας, οι οποίοι αποδεικνύουν πόσο αποτελεσματική είναι μία μέθοδος που διευκολύνει τον επιμερισμό των αρμοδιοτήτων μεταξύ της Κοινότητας και των κρατών μελών για την εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας εννοούμενης ως επιμεριζόμενης ευθύνης. Πράγματι, το ΕΤΠ II δεν μπορεί να αποτελέσει μόνο ένα μέσο ανακατανομής των πόρων μεταξύ των κρατών μελών, αλλά πρέπει να έχει και την φιλοδοξία —όπως αναφέρθηκε στο σημείο 3.1— να αποτελέσει ένα βήμα μπροστά για την εφαρμογή μίας κοινής πολιτικής ασύλου. Πράγματι, δεδομένου ότι δεν έχουν υιοθετηθεί όλα τα νομοθετικά μέσα που προτείνονται για την χάραξη μίας παρόμοιας πολιτικής, η εφαρμογή του ΕΤΠ II θα βοηθήσει επίσης τα κράτη μέλη να προβούν με μεγαλύτερη γνώση και γαλήνη στη λήψη των αποφάσεων που δεν έχουν ληφθεί ακόμη.

3.4.1. Η σύσταση Αρμόδιας Αρχής σε κάθε κράτος μέλος θα προσδώσει ενότητα και οργανικότητα στα εθνικά προγράμματα προκείμενα να υλοποιηθούν με πλήρη διαφάνεια και ορθότητα οι εθνικές ενέργειες και να καλλιεργηθεί η απαραίτητη σχέση με τον πληθυσμό και την κοινωνία του πολίτη. Η ΕΟΚΕ τονίζει τη σημασία που αποδίδεται στην πρόταση, στην διαβούλευση, τη συμμετοχή και τη συνυπευθυνότητα των ενδιαφερομένων μερών, από την πρώτη στιγμή κιάλας της προετοιμασίας των πολυετών προγραμμάτων. Η προσοχή που αποδίδεται στη συμμετοχή των οργανώσεων της κοινωνίας του πολίτη και των τοπικών αρχών αποτελεί καίρια μεθοδολογική αρχή για να διασφαλιστεί ο απαραίτητος συνυπολογισμός των εμπειριών που ωρίμασαν επιτόπου, η άρθρωση της συζήτησης στην κοινωνία, η επίτευξη συναίνεσης και κατά συνέπεια η καλή διακυβέρνηση του θέματος: η ΕΟΚΕ έχει επανειλημμένως τονίσει στις γνωμοδοτήσεις της το θέμα αυτό και αισθάνεται ικανοποίηση που περιλαμβάνεται στο κείμενο της Επιτροπής.

3.4.1.1. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι έχει ιδιαίτερη σημασία το γεγονός ότι εξασφαλίζεται και διευκολύνεται η πρόσβαση των ΜΚΟ στα κέντρα συγκέντρωσης και διαμετακόμισης ούτως ώστε να είναι σε θέση να ασκούν τις ενέργειες υποστήριξης κατά το πρώτο στάδιο υποδοχής. Οι εν λόγω παρεμβάσεις θα μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο ειδικής κοινοτικής δράσης για να βελτιωθεί η εμβέλεια τους.

3.4.2. Από την πείρα που αποκτήθηκε κατά τα παρελθόντα έτη σε όλα τα κράτη μέλη, καθίσταται προφανής η αποτελεσματικότητα των συμπράξεων μεταξύ εθνικών και τοπικών διοικήσεων των οργανώσεων της κοινωνίας του πολίτη. Η ΕΟΚΕ εύχεται όλη αυτή η κληρονομιά συνεργασίας να μη διασκορπιστεί κατά την εφαρμογή του ΕΤΠ II αλλά να πλαισιωθεί καλύτερα με νέα και πιο διαρθρωμένα μέσα.

3.5. Η εφαρμογή του ΕΤΠ II λαμβάνει υπόψη το πρόβλημα της διαφοράς των καταστάσεων που επικρατούν στα διάφορα κράτη μέλη και διατηρεί το κεντρικό κριτήριο της κατανομής των πόρων βάσει του αριθμού προσώπων των ομάδων στόχων που διαμένουν στα διάφορα κράτη. Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι οι διαφορές αυτές και κυρίως όσον αφορά το διαφορετικό επίπεδο ωρίμανσης των πολιτικών των κρατών μελών στον τομέα αυτό πρέπει να λαμβάνονται προσεκτικά υπόψη κατά τη στιγμή της υποβολής των κατευθυντήριων γραμμών για τον πολυετή προγραμματισμό.

3.5.1. Έχει σημασία, έστω και μόνο συμβολική, ότι στα νέα κράτη μέλη παρέχεται κατά τα πρώτα τρία έτη του προγράμματος, σταθερό ετήσιο ποσό που είναι υψηλότερο του ποσού που διατίθεται στα σημερινά 15 μέλη της ΕΕ. Οι χώρες αυτές πράγματι δεν έχουν ακόμη επαρκή εμπειρία στον τομέα αυτό και ορισμένες εξ αυτών βρίσκονται στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ. Η ενσωμάτωση στη δυναμική των πολιτικών παροχής ασύλου που εφαρμόζονται ήδη στα σημερινά 15 κράτη μέλη και η ικανότητα χρησιμοποίησης των σχετικών κοινοτικών μέσων έχει ωστόσο καίρια σημασία. Συγκεκριμένα, θα χρειαστεί να τεθούν στη διάθεση των νέων κρατών μελών οι εμπειρίες των χωρών της ΕΕ των 15 και να υποστηριχθούν με ειδικό τρόπο, έστω και αν καταστεί αναγκαίο να δοθεί προτεραιότητα στις κοινοτικές δράσεις που αποβλέπουν στην ανάπτυξη των απαραίτητων διοικητικών και διαχειριστικών ικανοτήτων όσον αφορά την παροχή ασύλου.

3.6. Η ΕΟΚΕ εμμένει στο γεγονός ότι είναι απαραίτητο να καταστούν ουσιαστικές και αποτελεσματικές οι διαδικασίες εκτέλεσης του προϋπολογισμού του ΕΤΠ II και να αποφευχθούν οι ενδεχόμενες ανωμαλίες που προκαλούνται από την πολυπλοκότητα ή το ακατανόητο των διαδικασιών και εμμένει στο γεγονός ότι οι οργανώσεις της κοινωνίας του πολίτη που ασχολούνται με τους πρόσφυγες ή άτομα που απολαύουν διαφόρων ειδών προστασίας δεν πρέπει να επιβαρύνονται με πολύπλοκες και/ή δυσεφάρμοστες διαδικασίες. Και αυτό ισχύει τόσο για τις ενέργειες στα κράτη μέλη όσο και για τις κοινοτικές ενέργειες. Μία ΜΚΟ, όσο και αν υποβάλλεται σε αυστηρούς κανόνες διαφάνειας, απαιτεί για τη λειτουργία της μεγαλύτερη ελαστικότητα απ' ό,τι μια οικοδομική επιχείρηση που αναλαμβάνει να οικοδομήσει ένα κέντρο πρώτης υποδοχής. Κατά την ΟΚΕ, ο κίνδυνος είναι μήπως οι συμβάσεις που θα υπογράψουν οι αρμόδιες αρχές με τις οργανώσεις της κοινωνίας του πολίτη δεν έχουν την απαιτούμενη σαφήνεια σχετικά με τα καθήκοντα και τις ευθύνες, και υποχρεώνουν έτσι την υπογράφουσα οργάνωση να επικεντρώσει τις προσπάθειές της περισσότερο στις διοικητικές πρακτικές και τις πιστοποιήσεις των δαπανών, απ'ότι στην αποτελεσματικότητα της δράσης για το σεβασμό των δικαιωμάτων και την ικανοποίηση των αναγκών των τελικών δικαιούχων της εν λόγω ενέργειας.

3.6.1. Επιπλέον, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η προσαύξηση του επιτοκίου επί των επιστρεπτέων ποσών σε περίπτωση καταχρήσεων θα πρέπει να είναι μόνο συμβολική για να αποφευχθεί ο κίνδυνος μήπως το κράτος μέλος, για να προστατευθεί και αυτό, επιβάλλει κατασταλτικές διαδικασίες συμβάσεων έργων που αποβαίνουν εις βάρος και εδώ της αποτελεσματικότητας της δράσης και της συμμετοχής των ΜΚΟ. Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει ότι σε κανένα κράτος μέλος η διαχείριση της πολιτικής ασύλου δεν εφαρμόζεται αποκλειστικά και μόνο από δημόσιους φορείς και ότι σε ορισμένα κράτη μέλη οι πρόσφυγες και τα άτομα που απολαύουν προστασίας δεν θα είχαν καμία ελπίδα εάν δεν υπήρχε η δράση και η συνδρομή των ΜΚΟ. Η ΕΟΚΕ ζητεί συνεπώς οι λεπτομέρειες εφαρμογής του ΕΤΠ II να λάβουν υπόψη τις ανησυχίες αυτές.

3.7. Η ΕΟΚΕ ζητεί από την Επιτροπή να επιμείνει ούτως ώστε τα κράτη μέλη να καθορίσουν κοινά κριτήρια για την συλλογή των στοιχείων. Η ποιοτική πλευρά της εφαρμογής του ΕΤΠ είναι το ίδιο σημαντική με την ποσοτική, δεδομένου ότι το ΕΤΠ II χορηγεί τους πόρους για την συγχρηματοδότηση με βάση τα στοιχεία για τις διάφορες κατηγορίες ατόμων που απολαύουν του καθεστώτος του πρόσφυγα ή άλλης προστασίας ή ζητούν να τους χορηγηθεί μία μορφή προστασίας.

3.8 Σε σχέση με το άρθρο 26 σημείο 2, τα κράτη μέλη θα πρέπει στις αξιολογήσεις τους να ζητούν τη γνώμη των ΜΚΟ και των κοινωνικών εταίρων.

4. Συμπεράσματα

4.1. Η ΕΟΚΕ θεωρεί έγκυρη την πρόταση για τη δημιουργία ευρωπαϊκού ταμείου για τους πρόσφυγες (ΕΤΠ II) για την περίοδο 2005–2010 με σημαντικούς πόρους και με διάρθρωση που να εξασφαλίζει την κοινή υπευθυνότητα των κρατών μελών και της Επιτροπής. Επιμένει επίσης στο γεγονός ότι είναι απαραίτητο η φάση της υποδοχής και της ένταξης να εξακολουθούν να θεωρούνται ο πυλώνας της ορθής πολιτικής ασύλου.

4.2. Η ΕΟΚΕ επικροτεί το γεγονός ότι η πρόταση συνεπάγεται για τα κράτη μέλη και την αρμόδια αρχή που οφείλουν να συστήσουν, την ευθύνη για την συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων φορέων στα πλαίσια μίας αποτελεσματικής εταιρικής σχέσης, και

συγκεκριμένα των οργανώσεων της κοινωνίας του πολίτη και των τοπικών και περιφερειακών αρχών. Επισημαίνει ωστόσο ότι είναι ανάγκη η εφαρμογή του ΕΤΠ II να έχει ως προτεραιότητα την αποτελεσματικότητα των δράσεων και την διευκόλυνση και διαφάνεια των διαδικασιών για την εφαρμογή των δράσεων εκ μέρους των διαφόρων φορέων των κρατών μελών.

4.3. Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι είναι απαραίτητο να καθοριστούν κοινά κριτήρια για την έρευνα των στοιχείων όσον αφορά τους πρόσφυγες και για να διασφαλιστεί η δικαιοσύνη και η συμβατότητα με τις δράσεις που υλοποιούνται στις διάφορες χώρες. Ζητεί οι κοινοτικές ενέργειες να προορίζονται κατά προτεραιότητα στην ανάπτυξη και υποστήριξη της διοικητικής και διαχειριστικής ικανότητας των νέων κρατών μελών.

4.4 Η ΕΟΚΕ εύχεται να αποφασισθεί χωρίς καθυστέρηση η υιοθέτηση της πρότασης του ΕΤΠ II και να συνοδευτεί από κατάλληλες και διαφανείς λεπτομέρειες εφαρμογής.

Βρυξέλλες, 2 Ιουνίου 2004.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Roger BRIESCH

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί όρων πρόσβασης στα δίκτυα μεταφοράς αερίου»

[COM(2003) 741 τελικό — 2003/0302 (COD)]

(2004/C 241/11)

Στις 23 Ιανουαρίου 2004, και σύμφωνα με τα άρθρα 95 και 251 της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το ειδικευμένο τμήμα «Μεταφορές, ενέργεια, υποδομές, κοινωνία της πληροφορίας», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότηση στις 10 Μαΐου 2004 με βάση εισηγητική έκθεση της και Sirkeinen.

Κατά την 409η σύνοδο ολομέλειάς της, της 2ας και 3ης Ιουνίου 2004 (συνεδρίαση της 2ας Ιουνίου 2004), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 154 ψήφους υπέρ, 1 κατά και 10 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Εισαγωγή

1.1. Η δεύτερη οδηγία για την αγορά αερίου, η οποία εγκρίθηκε του Ιουνίου του 2003, αναμένεται να εξασφαλίσει τις αναγκαίες δομικές αλλαγές στο κανονιστικό πλαίσιο προκειμένου να αντιμετωπισθούν τα εναπομείναντα εμπόδια για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου. Η οδηγία προβλέπει το δικαίωμα για όλους τους μη οικιακούς χρήστες να επιλέξουν ελεύθερα τον προμηθευτή τους, το αργότερο μέχρι την 1η Ιουλίου 2004, ενώ όλοι οι πελάτες θα πρέπει να έχουν αυτό το δικαίωμα μέχρι την 1η Ιουλίου 2007. Επίσης, προβλέπει την πρόσβαση τρίτων μερών στα δίκτυα μεταφοράς και διανομής με βάση δημοσιευμένα και επίσημα τιμολόγια, την πρόσβαση σε εγκαταστάσεις αποθήκευσης με βάση διαπραγματεύσεις ή κανονισμούς, το νομικό διαχωρισμό

των εταιρειών μεταφοράς και των μεγάλων και μεσαίων εταιρειών διανομής, και την συγκρότηση ρυθμιστικής αρχής σε κάθε κράτος μέλος.

1.2. Προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος όσον αφορά την εσωτερική αγορά αερίου κρίνεται σκόπιμη η θέσπιση επιπλέον λεπτομερών μέτρων σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας των συστημάτων μεταφοράς. Ανάλογα μέτρα έχουν οριστεί στον κανονισμό που εκδόθηκε τον Ιούνιο του 2003 για την ηλεκτρική ενέργεια. Ο κανονισμός αυτός προβλέπει κοινές δομές τιμολογίων, συμπεριλαμβανομένων και τιμολογίων για το διασυνοριακό εμπόριο ηλεκτρισμού, την παροχή πληροφοριών σχετικά με τις δυναμικότητες διασύνδεσης, και κανόνες για την διαχείριση των συμφορήσεων.